

Merikarvian kunta
kirjaamo@merikarvia.fi

Viite

Lausuntopyyntö 12.2.2026

Aihe**Merikarvia, Krookka, Friikoolintien asemakaavan muuttaminen, ehdotus**

Merikarvian kunta on pyytänyt Satakunnan Museon lausuntoa Krookan eteläosan (Friikoolintie) asemakaavan muutoksesta. Kaavaselostuksen mukaan asemakaavamuutoksen tavoitteena on kehittää alueen vetovoimaa matkailutoiminnan tarpeisiin ja mahdollistaa kohteessa kaksi erillistä tonttia. Kaavamääräysten osalta tavoitteena on matkailua palvelevien rakennusten korttelialueen kaavamääräyksen tarkistaminen asumiseen käytettävän pinta-alan osalta. Kaava-alue on kunnan omistuksessa ja nykyisellään käyttämätön. Alueella sijaitsee vanha varastorakennus, joka tultaisiin purkamaan alueelta.

Alueella on voimassa Satakunnan vaihemaakuntakaava 2, jossa alue on osoitettu satama-alueeksi ja maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, Krookka, Ylikylä. Kohdetta koskee suunnittelumääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon alueen kokonaisuus, erityispiirteet ja ominaisluonne siten, että edistetään niihin liittyvien arvojen säilymistä ja kehittämistä mukaan lukien avoimet viljelyalueet. Kaikista aluetta tai kohdetta koskevista suunnitelmista ja hankkeista, jotka oleellisesti muuttavat vallitsevia olosuhteita, tulee museoviranomaiselle varata mahdollisuus lausunnon antamiseen. Kohteen ja siihen olennaisesti kuuluvan lähiympäristön suunnittelussa on otettava huomioon kohteen kulttuuri-, maisema-, luonto- ja ympäristöarvot sekä huolehdittava, ettei toimenpiteillä ja hankkeilla vaaranneta tai heikennetä edellä mainittujen arvojen säilymistä.*

Alueella on voimassa Merikarvian Kirkonkylän-Tuorilan osayleiskaava (1994) Osayleiskaavassa alue on osoitettu Vesiliikenteen alueeksi / kalastussatamaksi. Kirkonkylän asemakaavassa (Krookan asemakaavan muutos eteläosa 2022) suunnittelualue on osoitettu Matkailua palvelevien rakennusten korttelialueeksi (RM3), Lähivirkistysalueeksi (VL) ja katualueeksi.

Satakunnan Museo on lausunut kaavaluonnoksesta 1.12.2025. Lausunnossaan Satakunnan Museo totesi, että kaava-alueen muutos matkailutoiminnan tarpeisiin on mahdollinen. Museo piti kuitenkin huonona ratkaisuna purkaa rannassa sijaitseva venevaja, joka on inventoinnissa vuonna 2010 arvotettu luokkaan B-lievemmin suojeltava kohde. Vastineessaan 15.1.2026 kaavanlaatija toi esiin, että

vuonna 2012 Satakunnan museon rakennustutkija, kunnan rakennustarkastaja ja kaavoittaja arvioivat rakennuksen olevan arvoltaan ja kunnoltaan sellainen, ettei sitä ole mielekästä osoittaa kaavassa suojelumerkinnällä. Lisäksi kaavanlaatija toteaa, että inventoinnista on kulunut 15 vuotta ja rakennuksen kunto on edelleen huonontunut.

Satakunnan Museon kannanotto

Satakunnan Museo pitää erittäin hyvänä ratkaisuna, että ehdotusvaiheessa kaava-alue on supistunut, ja koillispuolen puistoalue esitetään säilytettäväksi. Kaavaehdotukseen rakennusalat ovat tarkentuneet, mutta museon näkemyksen mukaan rakennusoikeutta on melko paljon tontin kokoon nähden. Lisäksi rakennukset loisivat alueelle muurin, josta ei ole näkymää merelle. Museo esittää rakennusalojen sijoittelua tontille harkittaisiin vielä uudestaan.

Satakunnan Museon näkemyksen mukaan pienipiirteisen ympäristön, kuten Krookan alueen ominaispiirteiden vaaliminen asemakaavalla edellyttää täydennys- ja korjausrakentamisen tarkkaa ohjausta ja tonttikohtaista räätälöintiä. Pienipiirteisessä ympäristössä rakennusoikeuden määrä ja tontin käyttötarkoitus ovat keskeisiä kysymyksiä – erityisesti rannan läheisillä, vetovoimaisilla alueilla.

Kaava-alueelle on ehdotuksessa laitettu suunnittelumääräys /s. Määräyksen mukaan: Ympäristön ominaisluonne tulee säilyttää. Rakennuksissa tehtävät korjaustyöt sekä uudisrakentaminen on toteutettava siten että ne sijoittelun, muodon, värityksen ja julkisivujen jäsentelyn osalta noudattavat alueella olevien perinteisten rakennusten ominaispiirteitä. Arvokas rakennuskanta tulee mahdollisuuksien mukaan säilyttää. Kulttuurihistoriallisia arvoja muuttaviin toimenpiteisiin ryhdyttäessä on Satakunnan museolle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

Satakunnan Museo pitää tärkeänä, että maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön luonne ja identiteetti säilyy, mutta suunnittelumääräys on museon näkemyksen mukaan ristiriidassa alueen tulevan maankäytön kanssa. Satakunnan Museon näkemyksen mukaan alueen ominaisluonne tulee muuttumaan, mikäli aiemmin avoimelle satama-alueelle rakennetaan uudisrakennuksia ja vanha venevaja puretaan, eikä alueelle jää säilytettävää rakennuskantaa, jota kaavamääräys koskee. Lisäksi aiemmin rakentamattomalle laiturialueelle on esitetty 1 ½ kerroksiselle rakennukselle rakennusoikeutta.

Satakunnan Museo esittää, että alueelle laaditaan rakennustapaohjeet. Kaavakartalle tulisi tällöin esimerkiksi suunnittelumääräys **“Ek - Merkinnällä**

varustetulla alueella on noudatettava liitteenä olevia rakentamistapaohjeita”.

Museon näkemyksen mukaan rakennustapaohje voi olla osana alueen yleismääräyksiäkin. Rakennustapaohjeissa tulee mainita uudisrakennusten massoittelusta, sijoittelusta, muodosta, värytyksestä, julkisivujen jäsentelystä, materiaalista, kattomallista sekä näkymästä merelle. Merikarvian edusta on osa Saaristomeren kansallispuistoa ja näkymä niin mantereelta merelle, kuin toiseen suuntaan on merkittävä. Vaikka alueen rakennuskanta on osin uusiutunut, tulee uudisrakennukset sopeuttaa alueen kulttuuriympäristöön niin, että ne tukevat alueen kulttuuriympäristöarvoja ja identiteettiä.

Satakunnan Museo huomauttaa lisäksi kohdasta 5.3.5 *Vaikutukset kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön*, jossa todetaan, että ”kaavamuutoksella ei ole vaikutusta kaupunkikuvaan ja rakennettuun ympäristöön. Krooka on ollut perinteisesti tiiviisti rakentunut kokonaisuus, josta vanhaa rakennuskantaa on jo poistunut. Kaavamääräyksillä rakentaminen sopeutetaan kulttuuriympäristöön. Kaavahanke tukee maakuntakaavassa osoitettua matkailun kehittämisvyöhykkeen toteutumista. Kaavan rakentamisen tarkka ohjaus tukee vaihemaakuntakaavassa 2 osoitetun maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristömerkinnän tavoitteita.”

Museon näkemyksen mukaan kaavamuutoksella on vaikutusta kaupunkikuvaan ja rakennettuun ympäristöön, mikäli venevaja puretaan ja aiemmin rakentamattomalle satama-alueelle rakentuu uudisrakennuksia. Historiallisten ilmakuvien perusteella alueella on 1950-luvulla ollut muutamia varastorakennuksia, jotka on myöhemmin purettu ja sen jälkeen alueella on säilytetty lautatapuleita. Museo myös näkee, että kaavassa rakentamista tulee ohjata tarkemmin, jotta se tukisi vaihemaakuntakaavassa 2 ja Satakunnan maakuntakaava 2050 ehdotuksessa osoitetun maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön tavoitteita.

Aikomusta purkaa venevaja museo pitää valitettavana.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Sanna Kuusikari

Tiedoksi

Lupa- ja valvontavirasto/kirjaamo, Katariina Alaspää
Elinvoimakeskus/kirjaamo, Anna-Kaarina Lamminpää
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä